

Numărul 5. Oradea-mare 31 ian. (12 febr.) 1899. Anul XXXV.

Apare duminică. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2, de an 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Petru Vulcan.

Literatura Românilor de la Balcani e în fașe. Cu aceste cuvinte își începe tinerul nostru scriitor Petru Vulcan, originar din Macedonia, prefața volumului său „Anecdote și snoave de la Români din Balcani“.

În adevăr, afară de scrierile privitoare la limba macedo-română, cunoaștem încă prea puțin din ceea ce constituie fondul intelectual al fraților noștri din peninsula Balcanică.

Poesia lor populară, poveștile, snoavele, umorul, satira, tradițiunile și obiceiurile ne sînt aproape cu totul necunoscute, căci nimeni nu le-a cules, nimeni nu le-a descris.

Pecat, căci întocmai ca limba macedo-română, astfel și celelalte manifestații ale vieții românești de acolo, ofer o mulțime de comori etnografice pentru cunoașterea deplină a idiomului românesc. Și cu cât întărziăm mai mult a le scoate la iveală, cu atîta paguba noastră are să fie mai mare, căci ele se perd pe și ce merge, șterse de contactul cu alte popoare.

Între cei ce au stăruit

ca să cunoaștem pe Români din Macedonia, se află și dl Petru Vulcan. De aceea, drept recunoștință pentru acelea servicii ce a făcut literaturii noastre, îi punem portretul pe aceasta pagină a revistei noastre.

Ensus născut în Macedonia, din o familie probabil trecută acolo din România, dl Petru Vulcan par că ș-a ales drept problemă a vieții sale stăruința d'a face cunoscuți pe confracții sei în mijlocul cărora s'a născut; de aceea cea mai mare parte a activității sale urmărește scopul acesta.

Născut în Macedonia, a trecut în România, făcându-și studiile la Craiova, unde i-a fost profesor de limba și literatura română dl Mihail Străjan, pentru care are un cult deosebit.

Încă de atunci a început să-și încerce puterile și în literatură, scriind poezii prin reviste, pe cari apoi le-a adunat într'un volum sub titlul „Zori“ (1887—1888.) La 1892 a publicat o poemă „Raiana“; la 1895 un roman „Dragomir“. Lucrarea sa mai meritoasă a fost un volum de poezii macedonene cu talmăcirea lor, publicat la 1897, sub titlul „Lilice de la Pind“

PETRU VULCAN.

pentru care a scris o prefață dl V. A. Urechia. În anul viitor a scos la lumină un volum de „Anecdote și snoave macedo-române“.

Într'aceste s'a mutat la București, unde a făcut cunoștința bărbaților noștri de litere, cari l-au povățuit și l-au îndemnat în lucrările sale.

Nu peste mult a fost numit într'un post la prefectura din Constanța, de unde datează o nouă fasă a activității sale.

Abia așezat acolo, a și inițiat o mișcare pentru răspândirea culturii românești în Dobrogea. La stăruințele sale s'a înființat în Constanța cercul literar „Ovidiu“ al tinerimei române de acolo, care are localul său și un început de bibliotecă publică și care a ținut mai multe conferințe literare și reprezentații teatrale, scoțând și o revistă literară „Ovidiu“ prima revistă literară dobrogeană, pusă sub direcția lui, care este totodată și președintele cercului.

Într'aceste nu s'a uitat nici de patria sa natală și anul trecut a scos la lumină în Constanța un volum de „Anecdote și snoave“ de la Români din Balcani, scrise în versuri și în prosă. Din aceasta colecție reproducem una mai la vale.

În sfârșit însemnăm, că Petru Vulcan, ați în vârstă de 31 ani, e însurat și duce o fericită căsnicie, având patru copii: Anibal, Traian, Scipione și Ovidiu, nume cari indică un complet program național și cultural.

Sfinții în altar.

*Niște Români, când-va,
Dorind a ridică
Biserica în sat,
Un meșter au chemat,
Bulgar, care dicea,
Atât la zugrăvit,
Precum și la zidit,
Că e un architect
Și știe tot perfect...*

*De cum îl aușiră,
Cu el se și 'nvoiră
Să facă pe hârtie
Un plan, cum o să vie.
De mare, toți să vadă,
Că 'n vorba-î să se 'ncreadă;
Apoi ca să le placă,
I-au spus să le mai facă
Un rând de sfinți măreți:
Pe Precista măi sus
În brațe cu Isus,
La dreapta pe Sân Petru
Cu Pavel, și Demetru
Cu Gheorghe, să 'ngrijească
Frumos să-î zugrăvească.*

*Așă bietul bulgar,
Ce n'avea nici habar*

*De zugrăvit la sfinți
Și-a luat inima 'n dinți;
Căci el se pricepea,
Așă precum spunea,
Doar numai la zidit,
Iar nu și zugrăvit.*

*În fine, se silă
Și planu-î isprăvi,
Ca să câștige-un ban,
Vedeai în al său plan
Și turla trei pe sus
Și cruci chiar le-a și pus,
Clopotniți și altar,
Dar pe păreți — măcar
Un sfânt nu se vedea,
Căci nu se pricepea.*

*Ei toți acum cătând
La planu-î rënd pe rënd
Și nevădënd vre-un sfânt,
Întrebă:*

— „Unde sânt:
„Sân Gheorghe cu Demetru?
„Și Pavel cu Sân Petru?“

*Iar dânsul zăpăcit,
Le dise cam pripit:*

— „Acuma chiar înțrară
„Cu Precista Fecioară
„Toți sfinții în altar“ ...

— „Ce măi șiret bulgar!“ ...

Respunse un sătean.

— „I-aușî al năibeî plan!
„Atuncî când or eși
„Și noi îți vom plăti“ ...

PETRU VULCAN.

Cugetări.

Femeia observă adânc, bărbatul privește departe. Bărbatului îi este lumea inima, femeia are inima ca lumea.

Amorul e un punct luminos care domnește peste tot pământul.

Acela care are mai puțin decât dorește, se știe că are mai mult decât merită.

Orî ce carte scrisă în mod cinstit și sincer, te face să pierzi un prieten.

Gărgăunii dragostei.

Comedie într'un act.

(Fine.)

Marin. (Citește.) Regulament. § 1. Întâi se alege o presidentă.

Toate. Primim.

Marin. (Citește.) Alegerea se face sub presidență provisorie. Dama cea mai în vârstă se aclamă presidentă.

Olimpia. Me rog să și executăm paragraful acesta. Dama cea mai bătrână poftescă să ia presidența.

(Toate se retrag de la presidiu.)

Rița. Eū nu-s.

Joița. Nicī eū.

Lucșița. Nicī eū.

Altele (pe rënd.) Nicī eū, nicī eū.

Têrgoviștean. Care va să dīcā, neavënd presidentă, nu ne putem constitui.

Dr. Ursulescu. Țață Riço! Da ia poftim, ocupă fotoliul. Nu fīi așa modestă.

Rița (măsurându-l cu dispreț) Grosolan ca totdeauna.

Têrgoviștean. Așā darā nicī una nu-ī cea mai bătrână? Eī acuma ce facem? Fără presidentă nu putem discuta.

Marin. Am ingrigit eū și pentru cazul acesta. Iată § 2. (Citește.) „În cazul nesperat, când nu s'ar putē constată care din dame e mai în vârstă, președinte se aclamă cel mai bătrân bărbat“.

Rița. Dl Ursulescu.

Toate. Dl Ursulescu.

Dr. Ursulescu. Mulțumesc de onorifica însărcinare ce-ai binevoit a-mī da. Primesc, de și nu-s cel mai bătrân. (În loc în prisiu.) Dar vē spun din capul locului că am să me țin strins de regulament.

Marin. (Citește.) § 3: „Doue din cele mai tinere se aclamă secretare“.

Joița. Eū.

Rița. Ba eū.

Altele (pe rënd.) Ba eū. Ba eū.

Marin. Fiind că nu se poate constată care-ī mai tineră...

Maī multe. Ba se poate. Se poate.

Dr. Ursulescu. Prin urmare eū voiū numī secretarele.

Rița. Protestăm!

Joița. Teroarea la culme.

Dr. Ursulescu. Eī bine, rog pe doamnele Joița și Rița să ia loc la masa presidențială. (Joița și Rița iau loc acolo.)

Marin. (Citește.) § 4: „În adunare se admit și bărbați, cari asemenea pot să ia cuvântul, dar vorba cea din urmă totdeauna trebuie să fie a damelor“.

Toate. Prea bine.

Scena XXII.

Aceiași și Alecu, apōi Gogu.

Alecu. Dl Gogu întreabă dacă-ī permis să între?

Olimpia. Să poftescă. (Alecu deschide ușa și Gogu intră.)

Gogu. Imī dați voie?

Olimpia. Poftim.

Gogu. N'am voit să absentez, de și nu pot sta mult, căci am un lucru foarte grabnic.

Dr. Ursulescu. La dracu! Da n'ai isprăvit încă cu iscăliturile acelea?

Gogu. Reutăcios...

Dr. Ursulescu. Eī, stimate doamne și domnișoare, acum regulamentul votat, să procedem la alegerea președintei... Vot secret sau deschis?

Têrgoviștean. Eū gândesc că se poate și prin aclamațiune.

Gogu. Eū propun pe dna Olimpia... (Unele strigă: „Dna Olimpa“; altele tac.)

Dr. Ursulescu. Eī bine, fiind că opiniunea tuturor se manifestează unanim și cu atâta entuziasm, proclam presidentă pe dna Olimpia și o rog să ia locul. (Părăsește fotoliul presidențial.)

Olimpia (ocupându-și locul.) Ve mulțumesc din toată inima.

Una. Să auđim pe dna presidentă.

Olimpia. Onoarea aceasta m'a surprins pe neașteptate. Nu sūnt pregătită, de aceea scusați dacă cuvintele improvisate ce am să rostesc nu vor fi la 'nălțimea cerută.

Toate. S'auđim.

Marin. Cer și eū cuvântul.

Olimpia. Doamnelor și domnișoarelor!

Têrgoviștean. Pe noi ne lași afară?

Olimpia (incurcată.) Și domnilor!... (La o parte.) M'am și 'ncurcat. Nu mai țin minte nicī un cuvânt... (Tare.) Scusați! O indispoziție momentană... Cedez cuvântul dlui Marin; eū am să vorbesc în urmă.

Toate. Nu, nu!

Dr. Ursulescu. Me rog, numai câte una să vorbească.

Olimpia (lui Ursulescu.) Domnule, funcțiunea d-tale de președinte a încetat. Acuma eū am dreptul și datorია d'a menținē ordinea... Domnul Marin are cuvântul.

Marin. Onorabile dame și domni! Șcim cu toți scopul acestei întruniri! N'am să discut chestia aceasta. Mī-am dat silința să resum într'un proiect de lege ideile și aspirațiunile conferinței.

Toate. Prea bine.

Olimpia. Ve rog, citiți!

Toate. S'auđim!

Marin (citește.) § 1: A se naște bărbat este o rușine.

Toate. Da, da!

Têrgoviștean. Da de sus o începī. Unde ai să sfêrșești?

Lucșița. În discuție generală, eū admit.

Joița. Eū am un amendament. După cuvântul „rușine“, aș mai adăugā vorbele: „dacă nu-și face datoria“.

Toate. Primim.

Olimpia. Prin urmare, întregul paragraf, cu amendamentul dnei Joița, are să fie redactat astfel: „A se naște bărbat este o rușine, dacă nu-și face datoria“. (Lui Marin.) Citește, domnule!

Marin. (Citind.) § 2: „Dacă cineva a avut nenorocirea să se nască bărbat, are să știe că în toate e supus femeii“.

Rița. Admirabil.

Toate. (Cu entuziasm.) Foarte bine.

Olimpia. S'a admis.

Dr. Ursulescu. Paragraful al treilea de sigur are să enuncie ca toți bărbații să se călugărească.

Toate. Nu, nu.

Olimpia. Nu intrerupeți oratorul.

Joița. Teroarea la culme.

Marin. (Citește.) § 3 : „Bărbatul e dator a îngriji de hrana de toate zilele și a căuta ca pe timpul cât el muncește pentru existența familiei, nevasta să nu se plictisească . . .”

Dr. Ursulescu. Scurtă vorbă : el să stea la biuroși, ea să iasă la șosea.

Joița. Dta ai vrea poate ca femeia să se ofilească între patru păreți? Ați trecut vremurile acelea. Vrem să trăim și noi. Nu ve mai recunoașcem întietatea. Nu ne mai temem de bărbați.

Lucșița. Nu ne temem de nimic. (Tresare.) Ah!

Toate (sar din loc.) Ce-i?

Lucșița (arată cu groază spre palaria Riței.) Uitați-ve acolo! O vespe. (Fuge departe.)

Toate (privind cu frică.) O vespe! (Fug în cea parte a salonului.)

Dr. Ursulescu. O vespe! Culmea teroarei.

Joița. Nu-ți bate joc!

Lucșița. Mai bine ne-ajută!

Dr. Ursulescu. Și dta te ai speriat! Adineori spuneai că nu ve temeți de nimic. Iată cum v'a încurcat o vespe negalantă. (Se duce, prinde vespea și-i dă drumul pe fereastră.) Vedeți, tot suntem și noi bărbații bunți de ceva.

Toate (ușurate) Ah!

Olimpia (reluându-și locul presidențial.) Damele sânt rugate a-și relua locurile. (Toate se pun la locurile de mai înainte.) Fiind că nimeni nu ia cuvântul, paragraful al treilea s'a admis. (Luă Marin.) Urmează domnule.

Marin. Mai este un singur paragraf. (Citește.) § 4 : Bărbatul trebuie să dea femeii tot ce câștigă; prin urmare punga cu parale să stea la ea.

Toate. Prea bine.

Olimpia. S'a admis.

Tergoviștean. Eă aș mai avea de adăugat un paragraf.

Olimpia. Poftesc!

Tergoviștean. § 5 : Toți tinerii să fie datori a se însurá până la vârsta de 24 ani.

Toate. Da. da.

Joița. Acum s'auđim pe dna presidentă.

Toate. S'auđim.

Rița (la parte.) Șciú că are s'o pățească.

Toate. S'auđim.

Olimpia. Me supun dorinței obștești . . . Scusați inse că nu sânt pregătiti!

Dr. Ursulescu. Femeile totdeauna sânt gata de vorbă.

Tergoviștean. Fie iertata erá măestră în privința asta.

Toate. S'auđim.

Marin. Am cerut și eă cuvântul.

Olimpia. Doamnelor, domnișoarelor și domnilor! Secolul al nouespredecelea e secolul egalității.

Toate. Așá-i.

Olimpia. Ar fi o rușine ca noi femeile să mai purtăm . . .

Dr. Ursulescu. Tot rochií vechi.

Lucșița. Nu intrerupeți . . .

Joița. Teroarea la culme.

Olimpia. Ar fi o rușine ca noi femeile să mai purtăm jugul bărbaților.

Joița (bate în palme.) Foarte bine.

Toate (bat în palme.) Foarte bine.

Olimpia. Intunecimea veacurilor trecute ni-e mar-toră cât am îndurat injosirea.

Lucșița. Așá-i.

Toate. Așá-i.

Olimpia. Dar a sosit vremea să ne trezim . . .

Joița. Teroarea la culme.

Olimpia. Poziția . . . poziția . . . poziția . . .

Anica (fugind acolo cu un teanc de hârtii.) Cicoană, aicea-i conceptul. (Îi dă.)

Rița. Hahaha! . . . Conceptul discursului improvisat.

Toate. Hahaha.

Olimpia (respingând pe Anica.) Proastă ce ești . . . (Continuându-și discursul.) Poziția . . . poziția . . . poziția . . . (Cu mâna la frunte.) Ah! mi-í reu. (Șovăe. Marin sare iute acolo și ea leșină 'n brațele lui.)

Lucșița. Apă rece . . .

Tergoviștean. Doctore, doctore!

Dr. Ursulescu. Doctorul cel mai bun o ține 'n brațe. Numaí el o poate vindecá.

Marin. Ce să fac?

Dr. Ursulescu. Ți după mine : Olimpio dragă, te iubesc!

Marin (cu foc) Olimpio, te ador!

Toate A, a!

Olimpia (deșteptându-se.) Cine-mi vorbește?

Marin. Eă. Îți cer mâna.

Olimpia. Reutáciosule! Și cât mi te-ai împotrivit! (Îi dă mâna, pe care el o sárută.)

Marin. Pentru că am voit să-ți scot din cap gâr-găunii egalității femeesci.

Toate. Gărgăuni!

Joița. Teroarea la culme.

Olimpia. I-ai și scos.

Tergoviștean. Care va să ȃică nu mai scrii primii articoli, nu mai ții discursuri, nu mai urmezí lupta pentru emancipare!

Olimpia. Nu, nu! Iubesc și sânt iubită. Nu mai am timp să me ocup cu de-acestea.

Dr. Ursulescu (luă Tergoviștean.) Veđi ce boală a avut : gâr-găunii dragoste!

Joița. Trădare! Dar noi vom continua lupta.

Gogu (scoțându-și ciasornicul.) Ptiu! (La parte.) P'aci să 'ntârziú și să-mi pierd diurna. (Pleacă.)

(Cortina.)

IOSIF VULCAN.

Din oare tacute.

Olpele de fericire

Sânt ca trene-accelerate,

Nicî nu veđt cum se apropie

Și dispar ca fermecate.

Dilele de suferință,

Trenuri grele de povară,

Ce 'n mișcarea lor greoaie

Fac popas la orî ce gară.

*

Când singur stai la gura sobei,

De drumuri grele ostenit,

Îmi pică 'n gând povestea tristă

Luí Robinson cel rătăcit.

Din basmu 'ndepártat rêsună

Și 'n soarta mea un jalnic son,

Și mai nu șciú c'a fost poveste

Orî că chiar eă sânt Robinson.

TRAIAN MIHAU.

Alphonse Daudet.
Aventurile lui Tartarin din Tarascon

Traducere din limba franceză de Lia Măgura.

Episodul întâi.

In Tarascon.

(Urmare.)

X

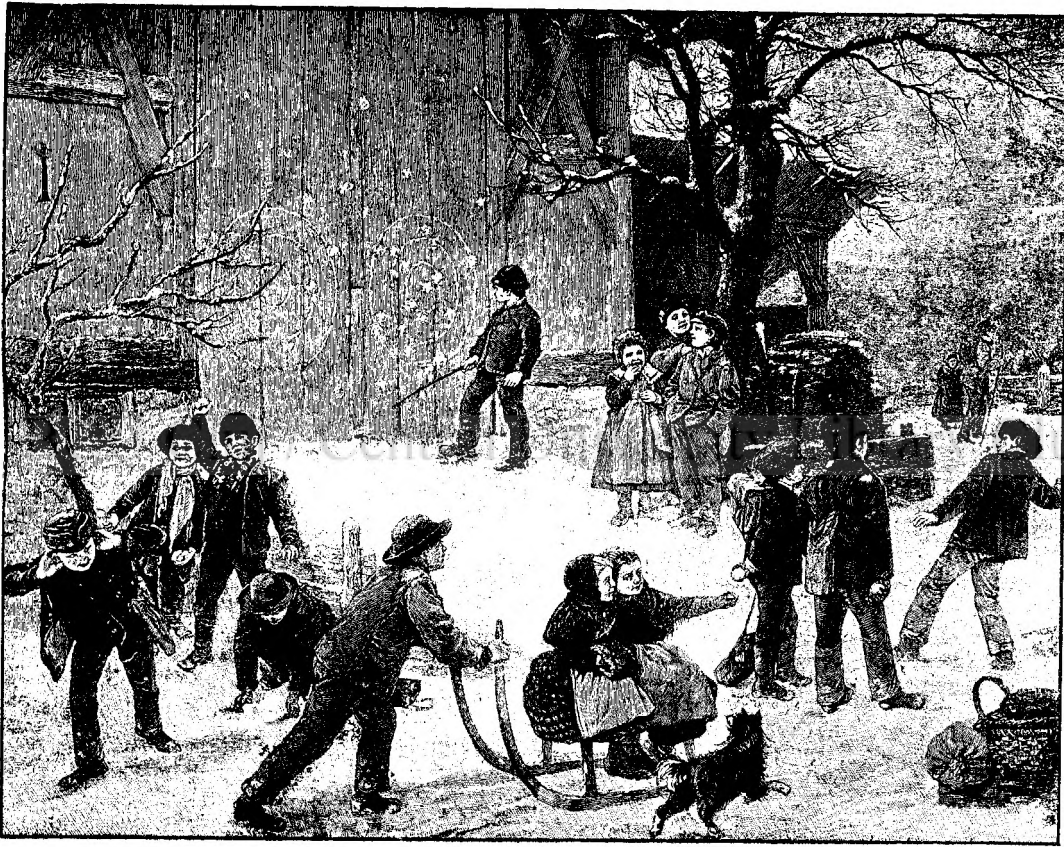
Înainte de plecare.

Pe când Tartarin se pregătea cu tot felul de mijloace eroice, tot Tarasconul avea ochii ațintiți asu-

Tartarin dedia toate explicațiunile. Citiți pe Jules Gérard și cunoșcea vânătoarea de lei pe degete, ca și când ar fi făcut-o. Vorbiți cu elocință despre aceste lucruri.

Mai frumos din toate eră, când eră vre-o sindrofie la președintele Ladèveze sau la bravul comandant Bravida, fost căpitan de intență. Atunci toate scaunele se apropiau de masă și pe când beți cafeaua, îl făceau să vorbească de viitoarele lui vânători...

Cu cotul pe masă, sorbind din când în când din cafea, eroul, cu o voce mișcată, povestea toate pericolele cari-l așteptau acolo. Povestea, cum va trebui să

Pe gheață.

pra lui; nu se mai ocupa de altceva.

Vânătoarea de caschete începuse să șchioapăte, romanțele încetară. În farmacia Bézuguet pianul lănceșea sub o învelișoară verde, deasupra se uscau cu pânțele în sus, muștele cantaride... Expediția lui Tartarin întrerupsese toate.

Să fi vădit atunci succesul tarasconezului în sa-loane. Îl smulgeau unul altuia, se certa pentru el, și-l infruntau, și-l fura. Pentru cucoane nu eră cinstea mai mare, decât a merge la menageria Mitaine la brațul lui Tartarin și de a le explica el înaintea cușei leului, cum trebuie să facă pentru a vena aceste bestii mari, unde trebuie să țintești, la câți pași, dacă accidentele sunt numeroase, etc. etc.

stea la pază nopți întregi fără lună, vorbiți de mlaștile infectoase, de riurile a căror apă e otrăvită de leandrii, de ninsori, de soarele fierbinte, de scorpioni, de ploile cu locuste; mai povestea de obiceiurile marilor lei din Atlas, cum atacă ei, puterea lor fenomenală și despre sălbătăcia lor pe vremea goanei.

Apoi, înfierbântându-se de propria lui poveste, se scula de la masă, săria în mijlocul odăii imitând răgetul leului, detunătura pușcii poc! poc! șuerătura unei ghiulele pff! pff! gesticulă, răcniă, răsturnă scaunele...

Toți din pregiurul mesei eră galbeni Bărbații se priviau dând din cap, cucoanele, de frică închideau ochii țipând încet, bătrânii învârtău amenințător bas-

toanele și în odăea de alături băeții culcați de vreme, se deșteptău tresărind la răgetele și împușcăturile lui Tartarin, și cereau lumină,
Dar Tartarin nu plecă.

XI

Înțepături de sabie domnilor, înțepături de sabie... dar nu înțepături de ac!..

Avea el într'adevăr intenția de a plecă? Întrebare delicată, al cărei răspuns ar încurcă mult pe biograful lui Tartarin.

De trei luni părăsise menageria Mitaine Tarasconul, dar omoritorul de lei nu se mișcă. Se poate înse că nevinovatul eroi, orbit de un nou miragiū, își închipuia de bună seamă că fusese în Algeria. Se mai poate că, povestind mereu viitoarele sale vânătorii, i se părea că le făcuse, după cum i se păruse că ridică steagul consular și trăgea asupra tatarilor poc! poc! la Shang-Hai.

Din nenorocire și dacă de astă dată Tartarin eră victima miragiului, înse nu și tarasconezii. Când după o așteptare de trei luni, vedură că vânătorul nu-și făcuse legătura, începură a murmură.

„Va fi ca și cu Shang-Hai“ dicea Costecalde zîmbind. Și vorbele armurierului făcură furoare în oraș, căci nimeni nu se mai încredea în Tartarin.

Proștii, fricoșii, oamenii ca Bézuguet, pe cari un purice i-ar fi pus pe fugă și cari n'ar fi putut să sloboadă o armă fără a închide ochii, aceia mai cu seamă erau fără milă. La club, la promenadă-l opriau pe bietul Tartarin cu vorbe batjocoritoare :

„Și de altfel pe când călătorești?“

În prăvălia lui Costecalde, opinia lui Tartarin nu mai avea preț. Vânătorii de caschete își renegaū șeful!

Apoi epigramele începură. Președintele Ladéveze care în orele de repaos făcea curte mușei provençale, compuse în limba provençală un cântec, care avu un succes mare. În acest cântec se vorbea despre un oarecare mare vânător, numit domnul Gervais, a cărui pușcă grozavă făcea să dispară toți leii din Africa, până la cel din urmă. Din nenorocire, această afurisită pușcă eră ciudată: o încărcă totdeauna, dar ea nu luă nici odată foc.

Nu luă nici odată foc! Înțelegeți alusiunea.

Cântecul se răspândi ca fulgerul; și când trecea Tartarin, hamalii de pe cheiuri, văcsuitorii din poarta lui cântău în cor:

Lou fusiou de mestre Gervai,
Toufou lou cargon, toujonlou cargon,
Lou fusiou de mestre Gervai
Toujou lou cargon, port jamai.¹

Dar se cântă numai de departe din pricina mușchilor dubli.

O! șubredă poporalitate a Tarasconului!

Dar marele om se făcea că n'aude, nu vede. În fond, această luptă ascunsă și veninoasă-l întristă mult; simția că Tarascon îi creapă printre degete, că favoarea

¹ Pușca domnului Gervais
Veșnic încărcată, veșnic încărcată,
Pușca domnului Gervais
Nu ia foc nici odată.

poporului se ducea pe copcă — și asta-l făcea să sufere groaznic.

Ce bine e să sorbi din gamela poporalității, dar cum te opărește când te răstoarnă.

Cu toate suferințele lui, Tartarin zîmbia și ducea liniștit viața lui de mai 'nainte, ca și când nu s'ar fi întemplat nimic.

Cu toate astea, masca de veselie nepăsătoare, pe care și-o pusese din mândrie, se desprindea câte odată și atunci în loc de ris se vedea indignare și suferință. Astfel că, într'o dimineață când micul văcsuitor cântău „Pușca domnului Gervais“ sub ferestrele sale, vocile acestor miserabili ajunseră până în odăea sêrmănuului eroi, care se rădea înaintea oglinzii. (Tartarin purtă barbă, dar fiind că crescuse prea mare, eră nevoit să o îngrigească.)

De-odată fereastra se deschise cu putere și Tartarin numai în cămeșe, apărū legat la cap, mănjit cu săpun, învêrtind briciul și strigând cu o voce tunătoare: „Înțepături de sabie, domnilor, înțepături de sabie, dar nu înțepături de ac!“

Frumoase vorbe, demne de a rămâne în istorie, dar cari aveau numai cosurul a fi spuse unor ștengari înalți cât lădițele lor cu perii, gentilomi cu totul incapabili a ține o sabie în mână.

(Va urmă.)

Reslețe cugetări asupra vieții parlamentare.

Afacerile omenești în parlamente, sinoade ș. a. sînt de regulă costisitoare; — dar' ele sînt totdeauna o prețioasă școală pentru filosofia vieții, — mai mult chiar decît teatrul și alte instituții de soiul acesta.

Cum fiecare sat își are hautè-voileè-ul seū așă oricare adunare își are figurile sale marcante; — de regulă oameni, ce prin o distinsă oratorie, prin autoritatea poziției, ori prin capabilitatea lor de distingere — după norma: Qui bene distinguit, bene docet — dau lucrărilor directiva necesară.

Cu toate aceste prima regulă parlamentară este: Să-ți păstrezi între ori ce giurstări independența convingerii; căci, când ai devenit satelitul cuiva, — de ai și avea-o, — nimeni nu-ți mai revindică o proprie lumină.

O altă regulă, de la care trebuie să purceadă ori cine în adunări mari, este: Să vorbești la rîndul teū; — să socoți, că nu te afli numai singur în adunare. — Călcarea acestei reguli aduce totdeauna dispreț și disqualificare pe capul celui ce o comite.

Vorbirile prea dese în adunări mari arareori denoată spirit, ci de regulă petulanță, lipsă de tact, o nematură ambiție, o îmbulzire copilărească de a arată ce știi și ce poți...

Un om cuminte nu riscă a plictisi publicul prin vorbiri dese.

Sînt înse oameni, cari se cred atât de înțelepți încât — de ar renunță la flecăriile lor — s'ar prăpădi de sigur cerul și pămîntul. Vanitatea aceasta

plictisește, involvând în sine și o disprețuire vădită, față de toți ceilalți participanți la adunare.

În mod fatal mai toate adunările mari — și în special cele românești — au câte 2—3 atari guralivi. Acestia, făcând gălăgie, deroagă solemnității debaterilor și produc în public o indispoziție, care reține și pe alții de la dezbateri.

Îi cade greu omului serios să se ridice la vorbire pe urma acestor guralivi, fiind că — sub presiunea relei dispoziții a adunării — riscă a mări gălăgia și a se face și ănsuș complice la plictisirea generală. Nimeni nu stă bucuros față cu un om discreditat.

Dealtminte guralivii arare-orî sînt oamenii de fapte. Ei fac gură, numai ca să vorbească; — dar Românul ăice: De la vorbă până la faptă mai va!.. Iar cînd se întemplă, că un vorbăreț fără suficientă armatură oponează situații limpede, sau vorbirii clasice; — atunci Românul dă expresiune acestui ridicol, ăicînd: s'a încercat șoarecele să găure și să surpe muntele mare.

Cînd un caracter nobil observă a fi în eroare, își face șieși aspre imputări; — un guraliv vanitos nicî odată nu poate fi convins, că ar susținea nedreptul, orî neadevărul. De-l strimtoareșci cu argumente, devine rabiât.

Poltronul nicî odată nu retirează.

Altcum se află în viața parlamentară unii geniali măestrii în vorbire, cari te fac să juri, că albul e albastru. — De multe orî inșe se discută foarte îndelung asupra unui lucru deplin limpede — și pe urmă se vedeșce, că nu eră dat decăt un unic modru de rezolvare; acela, care din capul locului se împunea în mod imperativ.

Nu cel ce ține splendide dicții face adevărate serviciu causei, ci cel ce limpedeșce adevărul; sau, cum ăice Românul, loveșce cuiul în cap.

Dar mulți oratori nu urmăresc ținta aceasta, ci mai vîrtos suflă, ca să stingă lumina altora, remănînd să lumineze propria lumină.

Pe ăcița verității nu o poți prezenta oamenilor în nuditatea ei; — trebuie să-o îmbraci cu o mantie compusă din frase.

Adevărul, exprimat oblu, jigneșce lumea iubitoare de forme; — de acea, cînd pășești cu el în fața mulțimeii, nu poți șci dinainte, dacā aceea pe brațe te va ridicā, orî că te va trage în tină și bombardā cu pietrii.

Lumea nu întrebă: Care e adevărul?.. ci mai vîrtos: Cine — și cum — l-a predat?.. De acea se întemplă atāt de adese în viața parlamentară, că adevărul pare a învinge pentru moment, înșe minciuna triumfează durabil; — fiind că numai adevărul are trebuință de documentare, minciuna prinde de la sine.

Cu cāt mai nobile și mai ideale vor fi străduințele cuiva, cu atāt mai isolat se va simți printre mulțime. Căci: Orî cāt de limpede ar fi cutare adevăr; — un guraliv cum se cade va aflā totdeauna ceva de

escepționat într'ensul. Ș-apoi: Nu esistă absurditate, ce nu s'ar putē susține prin rafineria oratorică.

O gură nespelatā, obrazul gros și cote tari adese duc la isbāndā asupra celor modești, — fie cāt de spirituali. Căci: Cel ce exprimā adevărul, crede în biruința lui intrînescă; — dar cel cu minciuna, cu dinadinsul cautā după aliați.

În societatea omenească grasează pretutindenți urita patimā a calumniei. Pe lângā cel zdrențuros lumea trece — nepăsător și rece; cāt ce a zărit înșe pe omul bine îmbrăcat, ea cautā cu graba în lături după tină — și după cojocul nou de nouș ea aleargā cu ac și cu petec.

De sine înțeles, aceasta patimā uritā străbate cu prisos și în adunările mari; — aci înșe forma ei este — posibil — cea mai poleitā. Un adevărat măestru în cele ale calumniei va amestecā totdeauna picurii dulci de laudā în veninul verde al clevețirilor sale. Calumnia, astfel preparatā, prinde și pustieșce cu efect.

În cele ale calumniei omul este mai infam, decăt oricare animal. Nimeni n'a vĕduț cāne să mușce pe cînd face din coadā a bucurie. Omul înșe — cu surisul pe buze — te mușcă de moarte.

Nu mai puțin și numai sporadic a reușit creștinismul, propagator al iubirei de oameni, să coregā acest greu păcat, inhaerent naturei omeneșci.

Pe de altā parte creștinismul, propagānd ecariitatea socială-universală, a reportat învingere asupra altor religii, în sine îmbumbate la individualități; asupra islamismului tardiv, a budhaismului efeminant etc... El a dezvoltat parlamentarismul la perfecție — și prin acesta militarismul la o formidabilă forță.

Prin aste medii bĕtrāna Europā, pășind tot în fruntea civilizațiunei, a ocupat și stăpānit lumea; — pe urmă înșe s'a înglodat — cum am ăice — în propria-i grāsime... Parlamentarismul constituie povĕrnishul cātrā infiorătorul nāmol social — și militarismul ănsuș glodul acestui nāmol, în care bĕtrāna Europā se cufundā.

N. MANEGUȚIU.

Din ce constă omul. Un chimist savant a publicat ăilele trecute rezultatele ce le-a făcut asupra materiilor din cari se compune omul. Iată din ce constăm noi așa dară: Un om mijlociu, cu o greutate de 68 kilograme, conține aceeaș materie care se află în 1200 de ouē de găină. Acelaș om făcut aeriform ar da 68 metri cubi de gaz. Corpul omenesc, în stare normală, conține destul fier, pentru ca să se poată face șapte cuie tari în grosime pentru șese kilograme de lumină, atāta cārbune încāt s'ar putea fabricā 65 creioane și fosfor pentru 820 000 chibrituri. În fine din el se mai poate extrage 20 lingurițe de sare, 50 bucăți de zahăr tăiat, și 42 litre de apă. Noi nu sîntem așa dar, după cum se vede din cele de mai sus, numai țĕrinā fără valoare, ci putem să ne mândrim cu acea că omul represintă o bună parte din marfa din prāvālia vre-unui mic comerciant.

Despre amicitie

Răspuns unei prietene.

Întrebî: care e prietenia, recte amicitia cea adevărată, motivându-ți desilusionarea prin aserțiunea că: aici lumea se 'nvêrte repede, încât e imposibil să se aple în realitate, ci numai în imaginațiune.

Întrebarea e foarte gingașă, căci cine s'ar pute îndoi de însemnătatea și rolul măreț ce-l poartă aceasta inclinare naturală în viața omenească?

Da, lumea se 'nvêrte și încă foarte repede și cu ea mulți dintre noi, cari dilnic și sub diferite pre-texte ne declarăm ênsine incapabili de a păstră și cultivă acest sentiment.

Trăim era materialismului și subjugăți de fantoma intereselor, ori ce acțiune provenită din simțeminte mai ideale ne pare curioasă și ridem de ea, pe când în faptă numai astfel de simțeminte ne conduc a face abstracțiune de ființa și impregiurările noastre personale, spre a ne pute aventă la acea înălțime, care formează micul leagăn al virtuților omenești.

Nu mai cultivarea astorfel de simțeminte despart și răpesc pe om din sfera materială, înălțându-l în altele mai înalte, mai ideale; iar aducându-l totdeauna aminte de nobilul destin ce-l are ca om, îi impune îndatorirea a păstră între toate impregiurările un caracter firm moral, spre a fi vrednic de dînsul.

Să vedem înse în ce chip se desfășură raportul de simțeminte cuprins în noțiunea: amicitie.

Ca punct de mîncare ne servește definițiunea adoptată, că amicitia este un raport de inclinațiune și afecțiune reciprocă între anumite persoane. După cum e prin urmare baza psihologică a acestei inclinații, tot așa se pot deosebi trei feluri de amicitii: *amicitia practică*, care se neșce din comunitatea intereselor și a necesităților de viață, precum și din înaintarea reciprocă a activității de vocațiune; *amicitia estetică*, care se bazează pe o simpatie nemijlocită a oamenilor unui față de alții, manifestându-se în deosebi în formalitățile de comunicațiune socială; și în fine *amicitia morală*, înrădăcinată în egalitatea clar cunoscută a nisui-nțelor morale, precum și în consimțemîntul reciproc de caractere, presupunînd înse pentru tot cazul o schimbare intimă și necondiționată a celor mai mari interese.

În toate aceste trei soiuri de amicitie se observă încă o specie dublă de atracțiune, care rezultă, sau din egalitate, sau din aplanarea întregitoare și reciprocă de diferențe respective contraste.

Fără îndoială prin urmare, cazul ultim garantează amicitiei totdeauna o durată mai mare și mai sigură.

Și aceasta și din motivul, căci egalitatea intereselor practice duce cu mult mai ușor și mai îngrab' la o colisiune periculoasă, decât lucrarea comună de ocupațiunii deosebite.

Tot așa și asemnarea modului de comunicațiune perde cu mult mai ușor din farmec și atracțiune, decât contactul ființelor deosebite aprins totdeauna din noii.

Cu cât caracterele se depărtează mai mult unele de altele, cu atât mai mult pot învêță unele de la altele, sub presupunerea — de sine înțeles — a unei activități de viață morală comună; pe când în cazul contrar sînt expuse pericolului de a se obosi reciproc prin o neîncetată conglăsuire.

Cât pentru valoarea acestor trei soiuri fundamen-

tale de amicitie, nu poate fi îndoială, că iarăș numai ultimul cas poate și este încoronat de rezultate bine-făcătore și trainice, căci își ajunge culmea, îndată ce i se subordinează și celelalte două, anterioare.

Vedem adecă, că amicitiei practice îi oferă schimbarea tristeii de viață și nestatornicia circumstărilor externe cele mai mari pericole, așa, că aici își află jalba veche că: în necas pretenii norocului te lasă — cea mai deasă confirmare.

Tot așa și amicitia estetică, basată fiind pe impresiunile externe, e expusă în gradul superlativ amăgirilor acestora, după cum se adeverează la nenumărate amicitii de junii și tinere.

Resultă, că numai amicitia morală poartă în sine garanța duratei; drept aceea, numai pe aceasta amicitie putem conta cu siguritate prin toate alternativele de viață.

Din impregiurarea, că durata amicitiei morale e condiționată numai continuității de caractere și conșcintă morală, deci e scutită de alte influințe externe; de aceea vom și află-o adeseori tocmai între astfel de persoane, cari n'au ocaziune pentru cea activă, ergo nici ocaziune de a o conturbă prin colisiuni de interese personale.

De sine înțeles, cu toate acestea, că cel mai frumos și mai norocos cas de amicitie e totdeauna acela, în care se întrunesc toate trei formele amintite, nobilitându-se astfel egalitatea intereselor practice și a necesităților de sociabilitate prin paritatea morală de caractere.

În acest cas amicitia trece în o confederațiune de fidelitate pe moarte și viață.

Iată deci amicitia adevărată, inundată înse ați de potopul intereselor!

În acest înțeles venerău în deosebi popoarele antice amicitia, serbând în memorie și imitațiune numeroase pămehi de amicitie probată, și prețuindu-o drept instituțiune sacră.

Căci o amicitie sinceră și adevărată se poate gândi numai între două persoane, pe când amicitia practică și estetică se poate distribui și în cercuri mai largi.

Și în fine, tot în acest înțeles formează și ar trebui să formeze amicitia adevărată și partea constitutivă — necesară a relațiunilor mai nobile omenești, a celeia, dintre bărbat și soție.

Cine are prin urmare un amic probat, să-l țină bine, căci lumea e orfană de inimile simțitoare.

Recița-mont. 1899.

IOSIF VELCEAN.

Cum să ve păstrați ochii. Nu-î expuneți la vînt rece; nu lucrați cu lumina în față; nu puneți pe lămpi abatjururi colorate; nu treceți dintr'o odaie călduroasă la frig; nu deschideți ochii sub apă când vă scâldați, mai cu seamă când apa e sărată; nu ve uitați la lumina prea vie, cum e cea electrică; nu ve obosiți ochii citind ori lucrând când nu aveți lumină destulă; când ve sînt ochii înflați, nu-î spelați cu apă rece, ci cu apă cât puteți suferi de caldă; nu dormiți în fața ferestrelor ca să nu ve vie lumina drept în ochi când ve deșteptați.

SALON.

Stimabilei doamne Constanța de Dunca-Schia u.

Stimabilă doamnă,

Sunt recunoscătoare stelelor de prima ordine cari se deosebesc prin strălucirea lor.

Sunt recunoscătoare soarelui, care-mi dă viață; dar sunt recunoscătoare și vântului care mi-a adiat în față și mi-a recorit inferbintatul creer: Ve sunt recunoscătoare, doamnă, pentru valoroasa scrisoare, pentru prețioasele și înțelepte sfaturi.

Așa este, numai idealul poate mântui pe poet, dar nu idealul meteoric, idealul temeinic așezat ca și biserica lui Christos, ca și evangheliile. Idealul stârnesce ideile, iar ideile la rëndul lor sunt ca și semințele care se perd dacă nu cad pe pământ roditor.

Ve asigur, stimabilă doamnă, că și Obolul săracului s'ar fi perdut — dacă nu și-ar fi aflat pământ bun în harnicul și nobilul director actual al Tipografeii archidiececane din loc.

Interesul deșteaptă încrederea, încrederea deschide inima și umezește ochii, și ochii mei s'au umezit, doamnă, cetind rëndurile ce ați binevoit a-mi adresa: primul interes vădit de pe pământul patriei mele!

Ve mulțumesc, nobilă doamnă!

Eu pe Eminescu nu-l iubesc mai mult de cum iubesc pe alți poeți — din contră: când sunt apatică cetesc „Fire de tort“ — când sunt amărită, cetesc legendele lui Alexandri și numai când sunt veselă, răfoesc în Eminescu.

De scepticism și funestele lui urmări m'a scutit până acum spiritul în care am fost crescută: Stelele de prima ordine, me scutește soarele cu razele lui calde și me va scuti de ați înainte și vântul, vântul care mi-a adiat în față și mi-a recorit inferbintatul creer.

Cu distinsă stimă și deosebită încredere

MARIA CUNȚANU.

Sibiu 6/2 1899.

M o d a.

Acum când e vremea balurilor și a tot felul de petreceri, să vorbim mai întâiu de rochiile de sară.

Pentru acestea, crepul de China se bucură de cea mai mare favoare. Cităm încă: Bagadine, gaz foarte transparent, dungat cu fire de mătăasă de aceeași culoare. Tulul Dejanire, în rețele mari, foarte solid și superior tulului grec. Muselina de mătăasă Nopal, brodată cu floricele. Muselina de mătăasă Broderia, presărată cu puncte fantase, de diferite dimensiuni. Crep Parisine, gaz de mătăasă cu dungă de panglică satinată și încrețită. Culoarea neagră e cea mai purtată acum de la rochiile de stradă și până la cele de bal.

De asemenea se poartă mult catifeaua fustă sau corsaj. Catifeaua ați nu mai e ca altă dată o stofă de

lux mare, care se cumpără cu multe parale, și a cărei trăinicie eră astfel, că se transmitea din mamă în fată, ca și dantelele și cașmirurile.

Astăzi e de ajuns aparența; de altmintrelea moda e așa de schimbătoare, că nu s'ar ști ce face cu o rochie, care ar oferi folosul de a ține mai mulți ani. Se preferă dar a se întrebuiță stofe mai puțin costisitoare, cari se pot înlocui mai adesea. Astfel s'a ajuns a se purtă catifea țesută mătăasă cu bumbac, de o frumusețe rară și apoi și eftină. Dar ceva mai mult. Nu numai că moda dă voie a se purtă catifea țesută mătăasă cu bumbac, dar recomandă chiar, poate știți dnelor, catifeaua numai de bumbac curat.

Nu recomandăm pentru costume întregi, dar se poate face dintr'ênsa corsaje cât se poate de drăguțe. Trebuie numai să știți a alege culoarea; sunt unele cari sunt mai arătoase și contribuiesc mai mult la frumoasa înfățișare a catifelei; de pildă unele nuanțe de albastru, verde, lila închis, grenat, roș, etc. Unele chiar par' că ar fi catifea de mătase.

LAURA VAMPA.

Pe gheață.

— La ilustrația din nr. acesta. —

Un drăgălaș tablou. O ceată de copii își petrec pe gheață. O parte patinează, alta aruncă globi de zăpadă, câta vreme unii împing o trăsură în care șed niște coconite mitușice.

O idilă cum nu se poate mai drăguță.

LITERATURĂ.

Obolul săracului la mormântul Marelui Andreiu. Dșoara Maria Cunțanu, atât de bine cunoscută din coloanele revistei noastre, a publicat sub titlul pus în capul acestor rënduri, la Sibiu, în editura tipografeii archidiececane, un drăgălaș volum, care conține o culegere de poezii dedicate memoriei mitropolitului Șaguna. Iată și poeziile: Respiră româtime, de A. Mureșianu; Printelui episcop Andreiu, de Z. Boiu; Iată ziua cea dorită, de A. Mureșianu; La moartea marelui Andreiu, de Z. Boiu; Memoriei mitropolitului Andreiu, de A. Marienescu; Biserica drept măritoare, de V. Muntean; Andreiu, de Maria Cunțanu. Prețul 10 cr.

Concursul literar al Asociațiunii. Se publică concurs pentru un premiu de 500 coroane, care se va decerne celei mai bune lucrări asupra subiectului: „Istoria instituțiilor culturale ale Românilor din Ungaria și Transilvania de la 1848—1898“. Censurarea lucrărilor ce vor intra la concurs se va face prin o comisiune compusă din 5 membri, aleși de comitetul central. Membrii comisiunei nu trebuie să facă parte din comitet. Decernarea premiului se va face de comitetul central, după ascultarea raportului comisiunei, cu vot secret, în o ședință convocată anume spre acest scop. Premiul se va pute acordă numai unei lucrări în extensiune de cel puțin 10 coale de tipar 8° mare, ce va cuprinde un tablou critic al desvoltării institutelor românești de învățământ, al societăților și altor întreprinderi și instituțiuni culturale române din patrie și va arată rezultatele realizate, precum și condițiunile și pedecile lucrării culturale a poporului român din patrie. Manuscriptele trebuie provădate cu o

devisă și un plic, care să cuprindă numele și adresa autorului; se vor scrie în caiete de format 4° mare, pe o singură față a foilor și se vor adresa presidiului „Asociațiunii” cel mult până la 31 decembrie 1899 st. n. Lucrarea premiată se va tipări pe speșele „Asociațiunii” în cel puțin 1000 exemplare, din cari jumătate trec în proprietatea autorului. Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiu, la 26 ianuarie 1899. Dr. Ilarion Pușcariu, vicepreședinte; dr. Beu, secret. II.

Biografia episcopului Ioan Popasu. La Caransebeș, în editura tipografiei diecesane, a apărut: Biografia primului episcop al reînființatei diecese gr. or. române a Caransebeșului Ioan Popasu. Prețul 10 cr.

TEATRU.

O nouă piesă de Caragiale. Lună la 1/13 februarie se va reprezenta pe scena Teatrului Național din București: „100 de ani” revistă istorică națională a secolului XIX, în zece ilustrațiuni, cu mari spectacole, tablouri vii, evoluțiuni, danțuri, cântece, prosă și versuri din literatura diverselor epoce, arangiată de I. L. Caragiale. Precum se vede, vorba nu e de o piesă literară, ci de un spectacol cu decorații. Acesta începe cu somnul Robiei și reprezintă principalele faze ale dezvoltării politice și culturale a țării, se încheie cu revoluția din anul 1900.

Producția este arătată în școala română meseriașilor din Șeitin, la 11 febr. astăzi sâmbătă la 30 febr. în sala de producție a teatrală. Program: 1. „O noapte de dans”, cuartet. 2. „Meseriașul”, poezie, declamată de dl Mihail Simonetti. 3. „Inimă de Român”, cuartet. 4. „Prima rochie lungă”, monolog de Iosif Vulcan, predat de dșoara Mărioara Vulcu. 5. a, „Romanțe” de Richard; b, „Ardeleana” de St. Perian, executate pe pian de dna Eugenia Dobrin. Apoi se va jucă comedia „Întocmai” localizată de dna Zotti Hodoș. În sfârșit dans.

Concert și reprezentație teatrală în Brașov. Tinerii meseriași români din Brașov (Scheiu) vor da la 30 ianuarie (11 febr.) un concert și reprezentație teatrală în sala redutei. După concert se va jucă „Drumul de fer” comedie într'un act de V. Alexandri. Apoi va fi dans.

Concert și teatru în Șeitin. Corul vocal gr. e. bisericesc din comuna Șeitin, în Cenad, arangează la 12 febr. n., sub conducerea învățătorului Al. Tira, concert popular, după care se va jucă „Bucuria neașteptată” comedie în două acte. Apoi va începe dansul, cu Călușerul și Bătuta.

Reprezentație teatrală în Checia-română. Cetim în „Tribuna Poporului” că corul gr. or. român din Checia-română a jucat acolo comedia populară „Sărăcie lucie” de Iosif Vulcan, sub conducerea învățătorului Ioan Rațiu, cu mare succes. Coriștii au surprins publicul cu jocul lor isteț.

MUSICĂ.

Concertul principesei Bibescu în București. Marți sara a fost la Ateneu serata musicală dată sub patronajul reginei, de dna principesă Elena Bibescu în fo-

losul societății de binefacere „Regina Elisabeta”. A asistat la această serată regina cu damele de onoare și toată elita capitalei. Rar s'a vădut, scrie „Timpul” la o serbare atâta lume aleasă. Lojile și stalurile erau complectamente ocupate de public. Am observat miniștri și foști miniștri cu doamnele, miniștri străini, deputați, senatori, înalți magistrați, ofițeri, generali și superiori, profesori universitari și secundari, doctori, avocați etc. Marea noastră artistă a fermecat auditorul. Posedă un talent nemărginit. A cântat la piano bucăți de Chopin, Saint-Saens, Rameau și Liszt cu o măiestrie neînchipuită. În „Africa”, fantazie pentru piano și orchestră, de Saint-Saens, a fost sublimă; publicul eră transportat. Eminentă și neîntrecută noastră artistă a cântat la urmă singură la pian „Thème varie” de Rameau și „Rhapsodie” de Liszt. Orchestra a fost condusă de dl Ed. Wachman. Dl Dall' Orso a cântat bine diferite bucăți, acompaniat la pian de dl Ernest Narice. Principesa Bibescu a primit mai multe coșuri de flori naturale și o ramură de lauri, lucrată în aur și pusă într-o elegantă cutie.

Beneficiul dnei Theodorini. O serbare frumoasă și emoționantă a fost de curând la Teatrul Național din București. Dna Theodorini a putut să exprime marelui public român, în amela publicului bucureșean, dragostea și recunoștința pe-o dată pentru penitentele seri pline de lacrimi de care au cele mai puternice și mai alse Dna Theodorini a cântat — în „Noaptea de dans”, „Meseriașul” — și a avut ca de obicei din încoronarea spectacolului — un dragălașele cântec italianesc și românesc ce le-a dus la sfârșit. Entusiaste ovaii au răsplătit arta deseversită și grația incomparabilă cu care a cântat. La un moment dat, scrie „Drapelul”, se arăta pe scenă corul Teatrului în diferite costume pitorești. Conduc de dirigentul său, a cântat un imn de mulțumire artistei, pe când de sus cădă o ploaie de frunze de laur. Apoi artiștii principali ai Teatrului își făcură intrarea conduși de dna Aristiția Romanescu și de dl Nottara. Dna Romanescu a pus în capul marelui cantatrice o cunună poleită proclamând-o astfel regina artistelor române. Cele două surori într'u arta dramatică se sărutară apoi. Publicul a participat la această înălțătoare serbare artistică, cu aplause infinite și omăgii călduroase. De nesfârșite ori cortina a trebuit să se ridice și când sala eră deja aproape goală, un mic grup de entusiaști mai aplaudă încă din rășputeri. Studenții ținură să-și spuie și ei cuvântul. Când dna Theodorini eși din Teatru, urale tunătoare o primiră și strigățul de „trăiască marea artistă!” o însoți până la Hotel Continental. A fost o seară de meritată rășplată pentru talentul și munca unei artiste mari.

Concert la Brad. Joi la 9 febr. n. s'a dat în Brad un concert în folosul fondului convictului de la gimnasiul român gr. or. de acolo, cu următorul program: 1. a, „Sus opinecă”, cor mixt de Ioan Vidu; b, „Lelea vitează”, cor mixt de Musicescu. 2. Spus-am codrului durerea”, de Ștefănescu, solo: dna Iolanta dr. I. Radu, cu accomp. la pian de dna Aurelia dr. Robu. 3. a, „Sărmana frunză”, cor mixt; b, „Stănceuța”, cor mixt de Musicescu. 4. „La chasse au Lion”, (Die Löwenjagd) Grand galop par. C. H. Kölling op. 55, exec. la pian de dna Aurelia dr. Robu. 5. „Dorința” de N., solo: dna Letiția Dămian, cu acompaniare la pian de dna Iolanta dr. I. Radu. 6. „Dorule o dorule”, cântec popular de V. Magdu, cor mixt. 7. „Ronănceuța”, de Mureșanu, cor bărbătesc. După concert a urmat dans.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Memoria episcopului Popasu. La 5/17 februarie se vor împlini zece ani de la moartea primului episcop al dieceșii Caransebeș, Ioan Popasu. Din incidentul acesta, consistorul din Caransebeș, pe temeiul hotărârii sinodului din primăvara trecută, a dispus ca duminică în 7/19 februarie să se celebreze în toate bisericile dieceșii parastas pentru odihna sufletului repostatului episcop și să se țină cuvântări despre dânsul.

Chirotonia arhiepiscopului Repta întru episcop al Rădăuților s'a făcut la Cernăuți cu mare pompă, de către mitropolitul Arcadie, cu episcopul Nicodim și cu asistintă strălucită. Cântările liturgice le-a executat societatea filarmonică „Armonia”. Noul episcop, al Rădăuților, a ținut o cuvântare, arătând că biserica nu împedecă progresul cultural al credincioșilor. Sara a fost prânz festiv la mitropolitul Arcadie; iar a doua sară peste 300 de persoane au fost intrunite la nou-chirotonitul episcop al Rădăuților.

Societatea Petru Maior a tinerimei române din Budapesta ne-a trimis raportul seii despre anul școlar 1897/98. Din acesta vedem cu durere, că din 182 de studenți români de la universitatea din Budapesta, numai 59 au fost membri ai societății, extraordinari au fost 3, onorari 35, fondatori 36. Avera societății la finea anului s'a urcat la 5900 fl. Biblioteca s'a înmulțit cu 559 opuri, dăruite mai cu seamă de dna v. d. Alexandru Roman, numărul opurilor s'a urcat la 2068. La finea raportului găsim o prea interesantă statistică a tuturor studenților români din Ungaria și Transilvania de la universități și academii de drept. Numărul acestora este 435; dar cu voluntarii și rigorosanții se urcă la 500.

Un țeran filantrop. Din comuna Maidan se scrie „Tribunei” că murind acolo țeranul Pau Liuba Adam, a testat din frumoasa sa avere suma de 7000 fl. pentru o fundațiune din a cărei venit anuale să se împartă ajutoare la copiii talentați din comună, și dornici de a se pregăti în școlile mai înalte pentru viața publică. Cu administrarea fundațiunii a însărcinat biserica.

C E E N O U.

Hymen. *Dl Nicolae Bogdan*, profesor la școlile române medii din Brașov, s'a fidațat cu dșoara Tințuța Pop, fiica dlui Leontin Pop, jude la tribunalul r. din Cluș. — *Dl Trailovicu*, major c. și r. în institutul geografic militar din Viena, la 11 februarie se va cunună cu dșoara Otilia Michel în biserica Breitenfeld din Viena. — *Dl Iustin Nașcu*, absolvent de teologie, în 5 februarie s'a cununat cu dșoara Elisabeta Popa în Dumbrău. — *Dl Ioan Poenariu* și dșoara Maria I. Odor s'au cununat la Turcheș, în duminica trecută. — *Dl Ioan Bărsau* și dșoara Maria Stoica s'au cununat duminică în Veneția-de-jos. — *Dl Simeon Bulc*, ales preot în Șomoșches, s'a logodit cu dșoara Rosalia Lușoșan, din Nădlac. — *Dl Vasile Vățian* din Baia s'a cununat cu dșoara Lucreția Neagotă în Gavoșdie. — *Dl Luca Raicu* din Arad s'a cununat cu dșoara Elena Nădăban în Micălaca. — *Dl Aurel Badescu*, învățător în Bazoș, s'a logodit cu dșoara Victoria Cloambeș în Berzova. — *Dl Ioan Moldovan* din Cluș și dșoara Elena Opresan din St. Miclăușul-mare s'au logodit.

De la Asociațiune. Cetim în Telegraful Român*, că comitetul central în ședința sa din urmă a luat act cu plăcere de scrisoarea directorului executiv al „Bihorenei” prin care i se aduce la cunoștință, că dl dr. George Sândeian, medic în Baia-sprie, a subscris 20 de acțiuni la 100 fl. de ale „Bihorenei” ca fundațiune pe sama Asociațiunii. — De altă parte s'a constatat cu durere că 16 despărțăminte nici până la sfârșitul anului trecut nu s'au conformat îndatoririi lor, de a înainta la comitetul central raport despre activitatea anului precedent.

Colegii lui Bolcaș. Șapte-spre-zece enși din colegiului dlui Lucian Bolcaș au publicat prin „Tribuna” o declarațiune că sunt solidari cu amicul lor pedepsit atât de aspru. În urmarea acesteia, direcțiunea academiei de drept din Oradea-mare nu i-a mai înscris la curs pe semestrul al doile. Unii din ei s'au dus la universitatea din Cluș, alții neavând mijloace, s'au întors acasă la părinți. Acești 17 tineri sunt: Eugen Șimonca, Ioan Ciordaș, Coriolan Steer, G. Novacovici, Leontin Boroș, Alexandru Pop, Demetriu Lăscu, Dușan Spăriosu, Aurel Petrovici, Vasiliu Ghêșie, Vasilie Nicoruța, Iosif Maioreșcu, Mihail Spăriosu, Alexandru Aciu, Cornel Beșan, Iuliu Luchiciu, Augustin Mircea.

Decorațiuni românești în Bucovina. În amintirea primirii ce i s'a făcut în vara trecută la gara Cernăuți, regele Carol a conferit următoarele decorațiuni: Baronului Bourgnignon, guvernatorul Bucovinei, ordinul „Steaua României” în gradul de mare-cruce; dl dr. I. G. Sbiera, profesor universitar, și baron Kocha-ucwsky, primarul orașului Cernăuți, ordinul „Steaua României” în gradul de comandor; dlui dr. Alexandru baron Hormuzachi și părintelui D. Brăileanu, crucea de ofițer a „Stelei României”. Baronul N. Mustajă, care a declarat regelui că nu știe vorbi românește, a fost lăsat pe din afară.

Români în Congo. Cetim în „Timpul” că dl Ludovic Dauș, tinerul poet destul de cunoscut în capitală, a fost angajat ca magistrat de către societatea pentru civilizarea Congului belgian. Dl Dauș va avea un salariu de 8.400 lei pe an și e angajat pe termen de trei ani. Afară de asta dsa va avea casă și masă în localitatea unde va fi trimes. La expirarea termenului de trei ani, i se va acordă un concediu de 6 luni, după care de va voi, se va reangaja. Împreună cu dl Dauș s'au mai angajat încă doi Români, al căror nume nu-l cunoaștem încă. Plecarea va fi în luna aprilie mai întâiu la Bruxelles și de acolo în statul Congo. Transportul e pe seama companiei belgiene. Plecarea la aprilie e socotită inadins pentru că atunci începe în Congo sezonul mai rece și europenii se pot mai lesne obișnui cu clima de acolo, pentru ca apoi să devie mai rezistenți la căldurile tropice de vară. Numele de Român începe dar să străbată până în regiunile cele mai sălbatice ale lumii.

Baluri. *La Blaș* în 11 febr. se va ține balul filantropic pentru fondul studenților lipsiți în cas de boală; președintele comitetului arangiator e dl Aron Deac. — *La Beinș* casina română va arangia balul se la 11 februarie în sala ospătăriei opidane. — *La Șeica-mare* se va da în 12 februarie petrecere en dans în sala ospătăriei comunale; venitul curat e destinat pentru cumpărare de cărți școlarilor săraci. — *La Alba-Iulia* în 7/19 februarie balul inteligenței române.

Moartea principesei Bulgariiei. Iată câteva nouă amănunte autentice asupra ultimelor momente ale principesei Maria Luisa: Când doctorii au constatat oe-

dema, aŭ informat îndată pe prințul Ferdinand că orî ce speranță eră percută. Princesa Maria Luisa însă-și a recunoscut gravitatea boalei sale, și av nd toată cunoșcința a cerut să vadă pe copiii ei cari aŭ fost aduși inaintea patului seŭ. Ea a  is prințului: „Eŭ mor, dar voiŭ fi in totdauna cu tine, și de sus din cer voiŭ veghea asupra Bulgariei, asupra ta, asupra copiilor noștri și asupra causei Bulgariei“. Ea a mai  is incă adres ndu-se prințului Boris: „Intr'o  i

c nd vei fi chemat să domneșei, caut  să fi un suveran exemplar“. Prințul Ferdinand, care ținea fără incetare m na princesei, o s rut  cu căldură și pl ngea neincetat. Micii principii au fost îndepărtați apoi după ce aŭ mai sărutat incă odată pe princesa. Pe la 8 ore princesa Maria Luisa a percut conșciința, respir nd foarte liniștit. Prințul Ferdinand er  tot in genunchi in fața patului princesei.

A murit: *Iosif Grădinariu*, fost protopresb. in Belinț.

Proprietar, redactor respunďator și editor: **IOSIF VULCAN**. (STRADA  LDĂS NR. 296 b.)

A apărut in editura

„Tipografiei si Librăriei diecesane“ din Caransebes:
Carti de Religione de dr. Petru Barbu.

Religiunea in școala poporală, indeget ri metodice. — Prețul 30 cr.

„Cum invățământul religiunii poate să sădească inv ț turile suabine creștine in inimile elevilor din școala poporală in mod mai rodnic, și cum acest obiect in mod mai corespunďtoriu poate să indrepte privirea și inima tinerimii spre aceea de care tu adevăr are trebuință, voeșce să desfășure și scrierea amintită mai sus. Autorul ei ocup ndu-se după cum reiasă din lucrare, pe l ng  studiile teologice, și cu principiile pedagogiei moderne, ne presint  o didactică specială a studiului religiunii, care in dreptul s verei merită atenșiunea invățătorilor“ . . .

„Foaia Pedagogica“ din Sibiu, an. 1897, Nr. 9 si 10.

Istorie de religione poporală pentru elevii incep torii ai școalelor poporale. Prețul 15 cr.

„Cântecurile s nt alese și intocmite amăsurat următoarelor indeget ri metodice: inv ț torii va incepe studiul religiunii cu istorisiri despre lucrări religioase-morale . . . Vom prezenta deci elevilor incep torii istorioare simple despre facerea de bine, diligență, modestie . . . și peste tot despre referinți morale, cari mișcă fantasia copiilor, deșteaptă sentimente nobile, nutresc și int resc judecata lor morală. Le istorisim apoi int mpl ri și lucrări religioase-morale, al căror obiect să-i facă cunoscuți cu ființa și insușirile lui Dumnezeu, apoi cu omul și in fine cu raportul dintre Dumnezeu și om.

„Dar fiind c  in linia primă copiii nostri aŭ să fie creștini, din istorioarele, ce se propun incep torilor, nu pot lipsi momentele mai insemnate in viața lui Isus. Acestea se propun in legătură de sărbătorile de peste an“. (Religiunea in școala poporală, pag. 9 și 10.)

Istorie de religione biblice, pentru școalele poporale, aprobate de Ven. Consistorii diecesane gr. or. române din Arad, Caransebes și Oradea-Mare. Ediția II. Prețul 15 cr.

Istorie de religione bisericesci, pentru școalele poporale, aprobate de Ven. Consistorii diecesane gr. or. române din Arad, Caransebes și Oradea-Mare. Prețul 15 cr.

Catechismul, pentru școalele poporale, aprobat de Ven. Consistorii diecesane gr. or. române din Arad, Caransebes și Oradea-Mare. Ediția II. Prețul 20 cr.

„Istorie de religione biblice“ și „Istorie de religione bisericesci“ s nt peste tot cu pricepere alese, iar textul lor e potrivit ințelegerii copiilor. Istorie de religione s nt inșușite de c te un citat din „s. Scriptură, de c te un adevăr moral, sau de c te un reasumat istoric, menite a forma cuintesența de pus la tractare pe treapta formală a sistemisării. Toate aceste texturi formează impreună materialul din „Religiunea in școala poporală“, pentru a cărui tractare metodice s'aŭ dat indrum rile trebuincioase in „Indeget rile metodice“ ale autorului“.

„Foaia Pedagogica“ din Sibiu, an. 1897, Nr. 21.

Istoria sf nt  a Testamentului vechiu, pentru școalele medii. Prețul 40 cr.

Istoria sf nt  a Testamentului nou, pentru școalele medii. Prețul 40 cr.

Istoria bisericii creștine, pentru școalele medii. Ediția II. Cu 4 portrete. Prețul 50 cr.

„ . . . Recomandăm cu căldură aceste cărți invățătorilor și caticeșilor nostri, fiind toate trei manuale de școală lucrate cu multă pricepere de caus , și corespunďend tuturor „recherințelor pedagogice“.

(1-2)

„Biserica si Scoala“ din Arad, an. XXII, Nr. 35.